

ВЕРХОВНИЙ СУД УКРАЇНИ

ПОСТАНОВА ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

12 листопада 2014 року

м. Київ

Колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України у складі:

головуючого **Кривенка В.В.,**

суддів: **Гриціва М.І., Гусака М.Б., Коротких О.А., Кривенди О.В.,
Маринченка В.Л., Панталіска П.В., Прокопенка О.Б.,
Самсіна І.Л., Терлецького О.О., —**

розглянувши в порядку письмового провадження справу за позовом Товариства з обмеженою відповідальністю «ЗакарпатЄвроТранс» (далі — Товариство) до Ужгородської митниці Державної митної служби України (правонаступником якої є Чопська митниця Міністерства доходів і зборів України; далі — Митниця) та Головного управління Державної казначейської служби України у Закарпатській області про визнання рішень суб'єкта владних повноважень протиправними та їх скасування, зобов'язання вчинити певні дії, стягнення суми надмірно сплаченого податку на додану вартість (далі — ПДВ),

в с т а н о в и л а:

У лютому 2009 року Товариство звернулося до суду з позовом, у якому просило: визнати протиправними дії Митниці щодо відмови Митниці у здійсненні митного оформлення ввезених на митну територію Товариством транспортних засобів відповідно до поданих вантажних митних декларацій (далі — ВМД) від 13 червня №№ 300070023/8/005166, 300070023/8/005167, 300070023/8/005168, 300070023/8/005169, 300070023/8/005170, 300070023/8/005171, та 19 червня 2008 року №№ 30007010/8/005517, 30007010/8/005518, 30007010/8/005519, 30007010/8/005520, 30007010/8/005522; визнати протиправними порушення Митницею встановленого законом строку надання пояснення щодо визначення митної вартості ввезених на митну територію позивачем транспортних засобів згідно з контрактом від 10 червня 2008 року № 2008/10-06; визнати протиправними рішення відділу контролю митної вартості та номенклатури Митниці про визначення митної вартості товарів (здійснення митної оцінки) від 19 червня 2008 року

№№ 1844, 1845, 1846, 1847, 1848, 1849, визнати неправомірним незастосування Митницею методу визначення митної вартості за ціною договору щодо товарів, які імпортуються, та визнати протиправними картки відмови Митниці від 17 липня 2008 року №№ 300070010/2008/000188, 300070010/2008/000189, 300070010/2008/000189, 300070010/2008/000190, 300070010/2008/000191, 300070010/2008/000192, 300070010/2008/000193; стягнути з Державного бюджету України на користь Товариства надмірно сплачене ввізне мито у розмірі 20 845 грн 49 коп. та надмірно сплачений ПДВ у розмірі 45 859 грн 6 коп., а також присудити Товариству здійснені ним судові витрати у розмірі 670 грн 44 коп.

На обґрунтування позову Товариство послалося на те, що Митниця не довела обґрунтованість застосування шостого (резервного) методу оцінки митної вартості та незастосування послідовно (першого-п'ятого) методів визначених статтею 266 Митного Кодексу України (який був чинний на час виникнення спірних відносин; далі — МК). Таким чином, на думку позивача, у відповідача були всі дані для визначення митної вартості за ціною угоди товарів, що імпортуються, а рішення винесені з порушенням норм чинного законодавства. Фактично сплачена ціна товарів, які імпортуються, є меншою за визначену Митницею митну вартість, подані для митного оформлення документи є достатніми для визначення митної вартості товарів за першим методом оцінки (за ціною договору).

Суди встановили, що 10 червня 2008 року між фірмою «AUTO – MOTORS V.N.s.r.o.» та Товариством був укладений контракт № 2008/10-06 на купівлю-продаж шести легкових автомобілів марки «Фольксваген Тігуан». Загальна вартість вказаного договору становила 131 560 доларів США.

13 червня 2008 року зазначені транспортні засоби згідно з ВМД були подані до митного оформлення у відділ оформлення митного поста «Мукачєво» Митниці. У поданій ВМД Товариство самостійно визначило вартість товару за першим методом (за ціною угоди).

Митниця прийняла рішення від 17 липня 2008 року про визначення митної вартості товарів, було застосували шостий (резервний) метод оцінки митної вартості, передбачений статтею 273 МК.

Закарпатський окружний адміністративний суд постановою від 17 липня 2009 року, залишеною без змін ухвалами Львівського апеляційного адміністративного суду від 10 листопада 2011 року та Вищого адміністративного суду України від 23 жовтня 2013 року, позовні вимоги задовольнив частково: визнав протиправним рішення Митниці; скасував картки відмови та постановив стягнути з Державного бюджету України на користь Товариства суму надмірно сплачених митних платежів в розмірі 66 699 грн 42 коп. та 670 грн 39 коп. виходячи із того, що позивач надав усі необхідні документи для підтвердження заявленої митної вартості як при здійсненні митного оформлення, так і після, протягом строку дії гарантійних зобов'язань, як обов'язкові, так і можливі додатково витребувані, які дають можливість встановити дійсну вартість товару за ціною зовнішньоекономічного контракту, а тому у Митниці не було підстав для відмови у митному оформленні (випуску) товарів. Крім того, суд, задовольняючи позов, частково зазначив, що при митному оформленні придбаних товарів позивач недоплатив 5 грн 13 коп.

Не погоджуючись із ухвалою суду касаційної інстанції, Митниця звернулася із заявою про її перегляд Верховним Судом України з підстави неоднакового застосування Вищим адміністративним судом України одних і тих самих норм права у подібних правовідносинах, а саме: статті 264 МК, Порядку взаємодії митних органів з органами Державного казначейства України в процесі повернення з Державного бюджету України помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладається на митні органи, затвердженого наказом Державної

митної служби України, Державного казначейства України від 20 липня 2007 року № 611/147 (далі — Порядок взаємодії), та Порядку повернення платниками коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, затвердженого наказом Державної митної служби України від 20 липня 2007 року № 618 (zareєстровано в Міністерстві юстиції України 25 вересня 2007 року за № 1097/14364; далі — Порядок повернення). На обґрунтування заяви Митниця додала копію постанови Вищого адміністративного суду України від 17 квітня 2014 року (№ К/800/6072/14), яка, на її думку, підтверджує неоднакове застосування судом касаційної інстанції одних і тих самих норм матеріального права у подібних правовідносинах.

Перевіривши наведені у заяві доводи, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України вважає, що заява підлягає задоволенню з таких підстав.

Вищий адміністративний суд України, допускаючи справу до провадження Верховного Суду України, виходив із того, що в доданій до заяви Митниці копії постанови Вищого адміністративного суду України по-іншому, ніж у справі, що розглядається, застосовано статтю 264 МК, Порядок взаємодії та Порядок повернення.

У постанові Вищого адміністративного суду України, яку додано на підтвердження неоднакового застосування норм матеріального права, цей суд, скасовуючи рішення судів попередніх інстанцій в частині стягнення з Державного бюджету України на користь Товариства суми надмірно сплаченого ПДВ, виходив із того, що відповідно до Порядку повернення та Порядку взаємодії визначено процедуру повернення надмірно сплачених митних платежів, яку позивач не дотримав.

У справі, яка розглядається, Вищий адміністративний суд України, залишаючи рішення суду першої інстанції без змін в частині стягнення з Державного бюджету України на користь Товариства суму надмірно сплаченого ПДВ, виходив із того, що відповідно до частини шостої статті 264 МК у разі якщо після сплати декларантом податків і зборів (обов'язкових платежів) згідно з митною вартістю товарів, визначеною митним органом, буде прийнято рішення про застосування митної вартості, заявленої декларантом, сума надміру сплачених податків і зборів (обов'язкових платежів) повертається декларанту у місячний термін з дня прийняття рішення, у порядку, передбаченому законодавством.

Вирішуючи питання про усунення неоднакового застосування зазначених норм права, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України виходить із такого.

Відповідно до частини шостої статті 264 МК у разі якщо після сплати декларантом податків і зборів (обов'язкових платежів) згідно з митною вартістю товарів, визначеною митним органом, буде прийнято рішення про застосування митної вартості, заявленої декларантом, сума надміру сплачених податків і зборів (обов'язкових платежів) повертається декларанту у місячний термін з дня прийняття рішення у порядку, передбаченому законодавством.

Так, саме Порядок повернення визначає процедуру повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу як передоплата, і митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, у тому числі у випадках, зазначених у статті 264 МК.

Відповідно до абзаців першого, другого пункту 1, пунктів 2, 3, 4 розділу III Порядку повернення для повернення з Державного бюджету України митних та інших платежів, помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, контроль за справлянням яких здійснюється митними органами, платником податків до загального відділу митного

органу, яким здійснювалось оформлення митної декларації, подається заява довільної форми, яка підписується керівником і головним бухгалтером суб'єкта господарської діяльності або фізичною особою.

Заява може бути подана не пізніше 1095-го дня, наступного за днем зарахування коштів до Державного бюджету України.

Заява, зареєстрована в загальному відділі, після розгляду керівником (заступником керівника) митного органу разом з пакетом документів передається до відділу митних платежів митного органу (далі – Відділ) для перевірки обґрунтованості повернення заявлених сум.

Відділ перевіряє факт перерахування митних та інших платежів з відповідного рахунку до Державного бюджету України та наявність переоплати.

Для підготовки висновку про повернення з Державного бюджету України помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладається на митні органи (далі – Висновок про повернення), форма якого наведена в додатку 1 до Порядку взаємодії, керівництвом Відділу за потреби ініціюється проведення перевірки в митному органі щодо правильності митного оформлення із залученням відповідних підрозділів митного органу. Порядок і форма складання документа, у якому відобразатимуться результати перевірки, визначаються наказом Державної митної служби України.

Разом з тим взаємовідносини митних органів та органів Державного казначейства України в процесі повернення помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладається на митні органи, регламентувалися Порядком взаємодії.

Відповідно до пункту 2 вказаного Порядку повернення помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету митних та інших платежів здійснюється на підставі висновку митного органу, що здійснював оформлення митної декларації. Зазначений висновок оформляється відповідно до заяви платника, яка подається до митного органу, що здійснював оформлення митної декларації.

Згідно з пунктом 7 Порядку взаємодії на підставі отриманого Висновку про повернення відповідний орган Державного казначейства України готує платіжні документи на перерахування коштів з рахунку з обліку доходів державного бюджету на рахунок, зазначений у Висновку про повернення, та протягом п'яти робочих днів від дати отримання Висновку про повернення здійснює повернення коштів з бюджету.

Таким чином, за Порядком взаємодії основною умовою повернення коштів є обов'язкова їх сплата та зарахування на рахунки відповідного бюджету.

З урахуванням зазначеного колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України визнала, що законодавством відповідно до частини шостої статті 264 МК визначено механізм повернення платникам податків коштів, що обліковуються на відповідних рахунках митного органу чи помилково та/або надмірно сплачених до бюджету, а тому на підставі аналізу наведених вище норм права дійшла такого правового висновку.

У разі якщо після сплати декларантом податків і зборів (обов'язкових платежів) згідно з митною вартістю товарів, визначеною митним органом, буде прийнято рішення про застосування митної вартості, заявленої декларантом, сума надміру сплачених податків і зборів (обов'язкових платежів) повертається декларанту у порядку, передбаченому Порядком повернення та Порядком взаємодії, на підставі його заяви та у місячний термін з дня прийняття висновку митного органу, що здійснював оформлення митної декларації, про повернення з Державного бюджету України помилково та/або надмірно зарахованих до бюджету митних та інших платежів, контроль за справлянням яких покладається на митні органи.

Аналогічна правова позиція вже була висловлена Верховним Судом України у

постановах від 15 квітня 2014 року (справи №№ 21-21а14, 21-29а14).

Таким чином, висновок суду касаційної інстанції у справі, що розглядається, не ґрунтується на правильному застосуванні норм матеріального права, а тому ухвала Вищого адміністративного суду України від 23 жовтня 2013 року підлягає скасуванню, а справа – направленню на новий касаційний розгляд.

Керуючись статтями 241–243 Кодексу адміністративного судочинства України, колегія суддів Судової палати в адміністративних справах Верховного Суду України

постановила:

Заяву Чопської митниці Міністерства доходів і зборів України задовольнити.

Ухвалу Вищого адміністративного суду України від 23 жовтня 2013 року скасувати, справу направити на новий розгляд до суду касаційної інстанції.

Постанова є остаточною і не може бути оскаржена, крім випадку, передбаченого пунктом 2 частини першої статті 237 Кодексу адміністративного судочинства України.